

WYSTAWY

GENERAŁOWA JADWIGA HR. ZAMOYSKA (1831-1923)

17 IX-9 XI 2005

W ramach obchodów 60-lecia Liccum Ogólnokształcącego w Kórniku oraz z okazji nadania szkole imienia Generałowej Jadwigi Zamoyskiej Biblioteka Kórnicka PAN przygotowała wystawę poświęconą życiu i działalności Patronki.

W holu głównym Zamku na pierwszym piętrze zaprezentowano m.in.:

- dokumenty i pamiątki osobiste: wypis z aktu urodzenia (BK 7285), dokument ślubu z Władysławem Zamoyskim z 14 X 1852 r. (BK 8568), akt zgonu (BK 8568), depešce kondolencyjne nadesłane do Kórnika po śmierci Jadwigi, paszport, kalendarzyk z notatkami, ostatnią wolę, List Ojca św. Piusa X z 10 V 1906 r. (BK 7551), akta dotyczące nadania Jadwidze Orderu „Polonia Restituta” z 1921 r. (BK 7548), pukle włosów (BK 7551);
- korespondencję rodzinną (BK 7334, BK 7589, BK 7592 – BK 7601);
- zeszyty do nauki gramatyki polskiej, perskiej i tureckiej (BK 7539 – BK 7540);
- dokumenty dotyczące Szkoły Domowej Pracy Kobiet (BK 7564 – BK 7566);
- autografy prac (BK 7685 – BK 7686);
- dzieła Generałowej wydane drukiem oraz ich przekłady hiszpańskie, angielskie, francuskie;
- dyplomy nadane Generałowej (BK 7547);
- prace malarskie;
- fotografie.

Uwagę zwiedzających przykuwały „myśli Generałowej”, wyeksponowane w postaci cytatów w jednej z gablot – dotyczące religii, polityki, ekonomii; zdumiewająco światłe i prekursorskie, świadczące o niezwyklej mądrości ich autorki.

Wystawę przygotowali absolwenci kórnickiego liceum: Maria Łuczak, Jan Łuczak i Łukasz Fober.

Maria Łuczak

STANISŁAW SAMOSTRZELNIK (1506-2006)

4 XI-4 XII 2005

Wystawa zorganizowana została w Sieni Pałacu Działyńskich w Poznaniu w listopadzie 2005 roku. Wernisaż wystawy był zarazem uroczystym otwarciem obchodów Roku Stanisława Samostrzelnika, 1506 – 2006. Obecni byli przedstawiciele polskich instytucji posiadających w swoich zbiorach prace iluminatora (Biblioteki Narodowej w Warszawie, Zakonu Cystersów w Mogile, Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie, Kolegiaty Opatowskiej w Opatowie, Archiwum i Biblioteki Archidiecezjalnej na Wawelu).

Wystawa starała się przybliżyć sztukę Samostrzelnika poprzez pokazanie pierwowzorów jego prac: grafik i obrazów kręgu mistrzów z dworu Maksymiliana I i szkoły naddunajskiej. Eksponowano powiększone wielokrotnie elementy bordiur z miniatur oraz oryginały portretów rodziny Szydłowieckich (własność BK PAN). Na ekspozycji wywieszona została również informacja o programie muzealno-edukacyjny (przeprowadzonym w Zamku Kórnickim), którego tematami było przede wszystkim życie codzienne, kultura i sztuka w renesansie.

Wernisaż uświetnił dodatkowo występ barda poznańskiego Jacka Kowalskiego oraz prezentacja rzeźby (postaci siedzącej renesansowej kobiety) dr Sławomiry Chorążyczewskiej, która została подарowana BK PAN (odtąd ozdabia ona Sienię Pałacu Działyńskich).

Małgorzata Quinkenstein

ADAM MICKIEWICZ (1798-1855)

10 XI-30 XII 2005

Dla uczczenia 150. rocznicy śmierci Adama Mickiewicza Instytut Filologii Polskiej UAM wraz z Biblioteką Kórnicką przygotował w kórnickim zamku Nadzwyczajny 140. Czwartek Literacki: „Mickiewicz daleki i bliski. Spotkania Wielkopolskie”. Jednym z punktów bogatego programu było otwarcie wystawy. W zamkowym holu – w centralnym miejscu – wyeksponowano kórnickie skarby, autografy Mickiewicza: *Dziadów część III* (BK 1608), balladę *Pani Twardowska* (BK 1609) oraz listy m.in. do: Klaudyny Potockiej, Celinie Działyńskiej, Stefana Garczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Eustachego Januszkiewicza, gen. Władysława Zamoyskiego (BK 1610).

W gablotach znalazły się unikatowe pierwodruki utworów Mickiewicza publikowane w czasopiśmie oraz edycje osobne, przekłady a także druki oko-

licznościowe, wydawane z okazji kolejnych rocznic urodzin i śmierci poety. W jednej z gablot pomieszczono korespondencję z kórnickiego Archiwum Bibliotecznego, dokumentującą niezwykle ciekawą historię „zawieruszenia” autografu *Dziadów* po śmierci Jana Działyńskiego oraz szczęśliwego odnalezienia go w styczniu 1911 r. (AB 224). Wystawę wzbogaciły liczne litografie z wizerunkami wieszczka oraz drzewo genealogiczne Mickiewiczów wraz z herbem Poraj wykonane przez Łukasza Fobera.

Wystawę przygotowali: Maria Łuczak i Łukasz Fober.

Maria Łuczak

GRAFIKA PO 1945 ROKU

6 IV-5 V 2006

Wystawa była prezentacją części dużego (ponad 500 sztuk) zbioru współczesnej grafiki znajdującego się w Gabinecie Grafiki BK PAN. Wraz z powstaniem katalogu i opracowaniem merytorycznym kolekcji pojawiła się potrzeba pokazania publiczności kilkudziesięciu prac artystów związanych z Wielkopolską i Poznaniem. W Galerii Klaudynówka w Kórniku przez cały miesiąc można było oglądać grafiki: Jerzego Bandury, Józefa Gielniaka, Zygmunta Gromadzińskiego, Zbigniewa Kaji, Andrzeja Kandziory, Stanisława Mrowińskiego, Barbary Narębskiej-Dębskiej, Krystyny Wróblewskiej.

Małgorzata Quinkenstein

ZAMEK W KÓRNIKU DAWNIEJ I DZIŚ POCZDAM - SANSSOUCI (GALERIA WIEŻOWA W ORANŻERII)

27 V – 23 VII 2006

Na zaproszenie Fundacji Pruskie Pałace i Ogrody – Berlin - Branderburgia, na terenie zespołu pałacowego Sanssouci koło Poczdamu, czynna była wystawa fotografii „Zamek w Kórniku dawniej i dziś”. Miejszem wystawy była Galeria Wieżowa w Oranżerii, termin wybrano znakomicie, w czasie największego natężenia ruchu turystycznego. Wystawa kórnicka w Poczdamie była formą rewanżu

ze strony Fundacji za prezentację fotograficznej dokumentacji prac konserwatorskich w Sanssouci, która miała miejsce w miesiącach wakacyjnych 2005 roku w salach przyziemia Zamku Kórnickiego.

26 maja o godz. 11 odbyła się prezentacja wystawy kórnickiej dla prasy, a o godz. 17 – jej otwarcie. Dla zwiedzających wystawa była dostępna od soboty, 27 maja 2006 r.

Na wystawie zaprezentowano ponad 50 fotogramów autorstwa Dariusza Żabińskiego, Zdzisława Nowakowskiego i Zbigniewa Wielgosza – fotografików współpracujących z Biblioteką Kórnicką, która wystawę przygotowała. Atrakcyjność prezentacji podnosiły liczne stare plany i projekty przygotowywane w XIX w., przed przebudową zamku, a także zdjęcia archiwalne z początku XX w. Dla publiczności niemieckiej niezwykle interesujące były z pewnością projekty Karla Friedricha Schinkla, niemieckiego architekta, który na obecnym kształcie zamku odcisnął najsilniejsze piętno.

Przeważającą część fotogramów stanowiły jednak zdjęcia współczesne, pokazujące urodę zamku i otaczającego go parku. Ponieważ wystawa zajmowała dwie duże sale, jedna z nich przeznaczona została na zaprezentowanie XIX-wiecznych kopii, znajdujących się w zbiorach kórnickich, miniatur Stanisława Samostrzelnika z XVI w. – ostatniego, wielkiego miniaturzysty ze szkoły krakowskiej, którego 500-lecie twórczości obchodzono w 2006 roku.

Wystawa miała także wymiar symboliczny, bowiem wymieniani w specjalnie na tę okazję przygotowanej ulotce dla zwiedzających właściciele Kórnicka – Tytus i Jan Działyńscy oraz Władysław Zamoyski, byli represjonowani przez zaborcze władze pruskie. Pierwszy za udział w powstaniu listopadowym został skazany na konfiskatę majątku, drugi za udział w powstaniu styczniowym - na karę śmierci i konfiskatę majątku, a trzeci, wyrzucony z Kórnicka w 1885 r., wrócił do swego majątku dopiero po 35 latach. Obecnie to, co stworzyli i przekazali narodowi polskiemu zaprezentowano we współpracy z Fundacją z Niemiec, na terenie obiektów stworzonych w okresie pruskiej potęgi.

Komisarzem wystawy ze strony niemieckiej była Ewline Zimmermann, ze strony polskiej Mirosław Kwieciński.

Mirosław Kwieciński

**WYSTAWA AKWARELI I RZEŻBY MIĘKKIEJ
EMILII DOMAŃSKIEJ**

9 VI – 31 VIII 2006

W galerii „Klaudynówka”, w której, ze względu na korzystne warunki, najczęściej prezentowane są prace przygotowywane w technikach papierowych – zaprezentowano ponad 40 prac Emilii Domańskiej. Artystka jest absolwentką Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Od 1980 r. zajmuje się tkaniną artystyczną, a od 1996 r. także malarstwem akwarelowym, w jego bardzo trudnym wydaniu, stosując technikę „mokre w mokre”. Brała udział w wielu wystawach i konkursach m. in. w Meksyku, Japonii, Australii, Francji, Hiszpanii, Kanadzie i USA. Jej prace były wielokrotnie nagradzane: 1992 r. – „Award of Recognition” – Toyama (Japonia) za cykl tkanin pt. „Prowizorium”, 1996 r. – trzecia nagroda na 5 Ogólnopolskim Triennale Akwareli w Lublinie, 1997 r. – Grand Prix na 3 Międzynarodowym Nadbałtyckim Biennale Miniatury Tkackiej w Gdyni, 1999 r. – Nagroda Specjalna na 9 Międzynarodowym Salonie Akwareli w Ucknage (Francja), 2002 r. – Złoty Medal na 46 Salonie Sztuk Plastycznych w Béziers (Francja).

Znakomite opanowanie techniki pozwala jej na niezwykle subtelne oddawanie światła wschodów i zachodów słońca oraz wielu planów zamglonych, jesiennych pejzaży.

Mirostław Kwieciński

**MATERIA FANTASTYCZNA
WYSTAWA ZBIOROWA MALARSTWA, GRAFIKI, RYSUNKU I RZEŻBY**

23 VI – 15 IX 2006

Na wystawie w Galerii Zamkowej w przyziemiu grupa 11 artystów przedstawiła ponad 100 prac, mających swe tematyczne źródło w dziełach romantyków z XIX wieku, którzy dokonali świadomego zwrotu w kierunku wyobraźni. Za nimi, pod koniec wieku, poszli symboliści. Na wystawie przedstawiono prace, których „język” wcześniej pojawił się w twórczości Zdzisława Beksińskiego i Franciszka Starowieyskiego. Ich tematyka, pozornie chaotyczna, czasami zaskakująca bądź wręcz przerażająca, w połączeniu ze wspinałym opanowaniem warsztatu – dała znakomity efekt. Część autorów to pokolenie pięćdziesięciolatków, część ledwie przekroczyła trzydziestkę. Ale prawdziwym zaskoczeniem były prace najmłodszego uczestnika, liczącego 11 lat Dawida Koniecznego. Były

to ceramiczne, ażurowe rzeźby, świetnie wykonane i, co ważniejsze, znakomicie skomponowane. W wystawie wzięli udział: Ewa Lesser z Łodzi, Grażyna Piórko z Gdańska, Marek Gajewski i Jan Tadeusz Mróz z Łodzi, Bogusław Wiśniewski z Warszawy, Dariusz Jasiczak z Poznania, Andrzej Tomaszewski z Konina, Andrzej Masjanis z Bydgoszczy, Jarosław Słowiński z Częstochowy, Marek Zalibarski „Zalibarek” z Krakowa oraz Dawid Konieczny ze Śremu.

Mirosław Kwieciński

WYSTAWA JUBILEUSZOWA JERZEGO RYBY-RYBARCZYKA Z OKAZJI 75-LECIA URODZIN ARTYSTY

16 III 2007 – 15 VI 2007

Artysta urodził się 20 marca 1932 roku; studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Dyplom uzyskał w roku 1957. Uprawia grafikę warsztatową i malarstwo. Jego prace prezentowane były na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Otrzymał około 60 nagród i wyróżnień za działalność twórczą, m.in. był siedmiokrotnym zwycięzcą Konkursu Graficznego im. Jana Wronieckiego oraz czterokrotnym zdobywcą pierwszych nagród w konkursach na exlibris i plakat. Jest grafikiem, malarzem, rzeźbiarzem.

Zaprezentowana w Galerii Zamkowej wystawa prezentowała prace z całego okresu twórczości artysty. Od małych form graficznych – exlibrisów, poprzez mezzotintę, rysunek, aż do malarstwa, plakatu i płaskorzeźby. J. Rybarczyk nie unika w swych pracach publicystycznych komentarzy. Nigdy jednak nie poświęca na ich rzecz wartości artystycznych i warsztatowych prac. Retrospektywa pozwoliła zwrócić uwagę na wielorakość zainteresowań autora oraz na jego mistrzowskie umiejętności w posługiwaniu się różnorodnymi technikami.

Mirosław Kwieciński

GRAFIKA PRASOWA W XIX WIEKU

4 IV-24 IV 2007

Wystawa była prezentacją kolejnej części skatalogowanych zbiorów Gabinetu Grafiki BK PAN. Jej zadaniem była promocja wydanego katalogu oraz przybliżenie odbiorcom trudnej sztuki drzeworytu sztorcowego stosowanego do ilu-

stracji gazet i czasopism w XIX wieku w Europie i Ameryce. Na wystawie pokazano prace mistrzów tej techniki, m.in.: E. Hallbergera, Alfreda Feliksa Karmańskiego, Edwarda Gorazdowskiego, Jana Styfięgo, Adolphe'a Gusmana i in.

Małgorzata Quinkenstein

**OBRAZY NATURALNE
INTARSJE EDMUNDA KAPŁOŃSKIEGO**

27 IV – 20 VI 2007

Edmund Kapłoński, urodzony w roku 1927, mieszkający w Żninie zaprezentował w Kórniku 64 obrazy „malowane drewnem”. Jako dwunastoletni chłopiec, w czasie wojny, musiał podjąć pracę w warsztacie stolarskim. Tam poznał piękno i walory drewna. Plastyczna wrażliwość spowodowała, że zaczął dostrzegać specyficzny urok forniru, zdobiąc początkowo szkatułki, tworząc inicjały czy miniaturowe obrazy. Przez wiele lat pracował w Bydgoskiej Fabryce Mebli Artystycznych, gdzie poznał szczegółowo techniki fornierowania oraz właściwości ponad 130 gatunków drewna. Jako artysta zadebiutował wystawą w Bydgoszczy w roku 1960. Przez 40 lat stworzył ponad 2000 obrazów pokazywanych na dziesiątkach wystaw w całej Polsce, a także w Berlinie, Bratysławie, Monachium, Veseli na Morawach. Wiele jego prac trafiło na stałe do muzeów i galerii m. in. w Toruniu, Bydgoszczy, Gołuchowie, Włocławku, Gorzowie Wlkp. Jego obrazy „drewnem malowane” zdobią prywatne kolekcje w licznych państwach świata. Jeden z nich, po wystawie w siedzibie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Warszawie, przekazany został jako dar królowi Szwecji – Gustawowi XVI.

Edmund Kapłoński jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Twórców Intarsji w Paryżu oraz Związku Polskich Artystów Plastyków.

Mirosław Kwieciński

**IMPRESJE NA TEMAT PEJZAŻU
WYSTAWA AKWARELI ELŻBIETY WIŚNIEWSKIEJ**

11 V – 12 VI 2007

W „Klaudynówce” zaprezentowano 67 prac autorki związanej z Toruniem. Charakter jej malarstwa oddają najlepiej słowa Paula Klée, rozpoczynające jego

„Wyznania twórcy”: *Sztuka nie odtwarza tego, co człowiek widzi, ale czyni to widocznym.* Autorka maluje emocje, jakie towarzyszą jej w kontakcie z naturą. Wyjątkowa biegłość warsztatowa, pozwalająca uniknąć poprawiania, które może zniszczyć każdą akwarelę, powoduje, że prace Elżbiety Wiśniewskiej mają ogromną siłę, a technika jaką stosuje, przez wielu uważana za niemodną, zyskuje w jej twórczości zupełnie wyjątkową rangę artystyczną. We wstępie do katalogu jednej z wystaw autorka napisała: *Akwarela jest techniką trudną – wymaga zdecydowania i błyskawicznego refleksu. Szacunek jaki żywię do tej techniki wynika z konieczności nieustannego zmagania się mego charakteru z oczywistą zmiennością natury. Lubię papierowe podłoże, które w akwaroli egzystuje własnym życiem, z którym artysta musi się spotkać w akcie kreacji.*

Autorka jest absolwentką Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, kuratorem ogólnopolskich konkursów i wystaw, twórcą aranżacji ponad 270 prezentacji artystycznych oraz 60 publikacji o sztuce współczesnej.

Mirosław Kwieciński

**NA SALONACII „BIAŁEJ DAMY”
WYSTAWA ZDJĘĆ TRÓJWYMIAROWYCH**

14 VI – 13 X 2007

Na wystawie zorganizowanej przy współpracy Klubu Inteligencji Katolickiej w Poznaniu zaprezentowano fotogramy członków Polskiego Klubu Stereoskopowego. Technika fotografii trójwymiarowej już kilkakrotnie była bardzo popularna, by potem odchodzić w zapomnienie. Dziś ponownie wraca do łask. Na wystawie zaprezentowano głównie zdjęcia Zamku Kórnickiego, przygotowane przez autorów w czasie krótkiego, trzydniowego pleneru, który poprzedził wystawę. Organizatorzy wystawy uruchomili dodatkowo projekt dla młodzieży „3D każdy może” finansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Jego celem było zaktywizowanie młodzieży licealnej gminy Kórnik i zintegrowanie jej wokół poznawania tajników fotografii trójwymiarowej. Realizacja projektu trwać będzie do kwietnia 2008 r., a jego zwieńczeniem będzie wystawa fotografii uczestników warsztatów przewidywana na wiosnę tegoż roku.

Mirosław Kwieciński

POLACY I ROSJANIE WE WZAJEMNEJ KARYKATURZE

25 IX – 5 X 2007

Wystawa „Polacy i Rosjanie we wzajemnej karykaturze” towarzyszyła 158. Czwartkowi Literackiemu, którego gościem był prof. Andrzej de Lazari. Wystawa zorganizowana została w sieni Pałacu Działyńskich w Poznaniu. Powstała ona w oparciu o materiały użyczone przez prof. Lazarięgo. Zaprezentowano na niej karykatury, jakie pojawiły się w publicystyce obu narodów od lat 20 XX w. do współczesności. Wystawa w bardzo ciekawy sposób ukazywała funkcjonowanie wzajemnych stereotypów (wyłącznie negatywnych) i ich przemiany. Pokazała również jak wiele z nich jest wciąż aktualnych w świadomości obu społeczeństw.

Agnieszka Królczyk

RARA Z KOLEKCJI TASSILA VON HEYDEBRAND UND DER LASA

22 X-5 XI 2007

W zamkowej piwnicy – w tej samej sali, na ścianach której umieściliśmy ekslibrisy K. Kmiecica, w gablotach wyłożyliśmy najcenniejsze starodruki z kolekcji von der Lasy:

XVI- , XVII- i XVIII-wieczne wydania dzieł takich autorów, jak: Marco Girolamo Vida, Mommeianus B. Tolosanus, Gregorio Duchi, Jean Huarte, Petrus Damiani, Gustavus Selenus, Alessandro Salvio, Giambattista Marino, Christoph Weickham, Vergilius Urbinatus Polydorus, Ruy Lopez, Francesco Piacenza, Gioachino Greco, Pierre Ferrante, Jean Barbeyrac, Richard Seymour, John Hervey, Philippe Stamma, François Danican Philidor, Francesco Saverio Brunetti, Philipp Marinelli, Elias Stein, Philippus J. Zuylen van Nyevelt, Francesco Giacometti, Johann Allgaier, Friedrich Adelung i in.

Wystawę przygotowała Maria Łuczak.

Maria Łuczak

**„NIE TYLKO SZACHY”.
WYSTAWA EKSLIBRISÓW KRZYSZTOFA KMIĘCIA**

22 X 2007-30 I 2008

Z okazji II. Międzynarodowego Seminarium Historyków Szachów w Kórniku w Galerii Zamkowej otwarto wystawę ekslibrisów Krzysztofa Kmiecia z Krakowa. Artysta ur. w 1950 r. w Cieplicach Śląskich Zdroju jest doktorem farmacji, adiunktem Katedry Farmakognozji Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jako podróżnik odwiedził ponad 30 krajów – w tym Spitsbergen. Jest twórcą ponad 2200 ekslibrisów wykonanych różnymi technikami, głównie linorytniczą, o tematyce farmaceutycznej, medycznej, przyrodniczej, religijnej, orientalnej, muzycznej, górskiej i innych. Napisał wiele książek poświęconych roślinom, farmacji, ekslibrisom. W kraju i za granicą miał ponad 100 wystaw indywidualnych i ponad 150 zbiorowych*.

Na wystawie w Kórniku artysta prezentuje 232 ekslibrisy, w tym o tematyce szachowej (17 – wśród tych 1 przygotowany specjalnie z okazji Seminarium w Kórniku), przyrodniczej: drzewa (16), ekslibrisy znanych Wielkopolan (112) oraz tzw. przekrojowe (87). Zostały one wyeksponowane na dziewięciu planszach – dzięki technice wymyślonej przez Łukasza Fobera, który tę bardzo pracobłąną, wymagającą niezwyklej precyzji wystawę przygotował.

Wszystkie ekslibrisy – jako cenny dar autora – wzbogacą po wystawie kórnickie zbiory.

Maria Łuczak

*Informacje o autorze wg noty na okładce katalogu K. Kmiecia, *Ekslibrisy*, Tarnów 2007.